
Refleksion og Undervisningspraksis

- udvikling af fagets curriculum og
undervisningskompendier

Forfatter

Annemette Juul Pedersen

Vejleder

Ellen M. Stabell

Inspirationssamtaler

Tina Høegh

Layout

Rikke Kloster

Juni 2025

*Living life as an artist is a practice.
You are either engaging in the practice
or you're not.*

*It makes no sense to say you're not good at it.
It's like saying: "I'm not good at being a monk".
You are either living as a monk or you're not.*

*We tend to think of the artist's work as the
output.*

*The real work of the artist
is a way of being in the world.*

Rick Rubin: "The Creative Act: A Way of Being"

Indhold

Mission 5

Fundament 6

Indledning 7

Om faglighed 9

Hvorfor – om baggrunden for projektet 10

Intention 13

Refleksion over faget 14

Dannelse 16

Forudsætninger for dannelse 17

Hvorfor tale så meget om dannelse? 18

Refleksion som begreb 19

Kompendier 20

Indhold 21

Udvikling af kompendier 23

Moduler 24

Overvejelser omkring pensum 25

Om at sætte sin egen undervisning i spil 27

Studieordninger 28

Kommentarer til ændringer 29

Afsluttende tanker 30

Bilag 32

Bilag 1 – Refleksion over undervisning 32

Bilag 2 - Studieordninger 33

Bilag 3 – CV vejledere 42

Litteraturliste 43

Inspirations/refleksionslitteratur 45

Mission

Missionen med dette projekt er:

At gøre de studerende på SDMK til virtuoser i både deres hovedfag og deres undervisningspraksis.

At bringe virtuositet ind i det musikpædagogiske.

Fundament

Præmissen for denne opgave tager udgangspunkt i min første PUV: "Den Teoretiske Pædagogik og Psykologis Raison D'être", som jeg afleverede i juni 2024¹.

De tre kompendier er lavet med udgangspunkt i mit forslag til ny struktur af faget:

Forslag til konkret struktur

Følgende forslag til konkret struktur er baseret på, at TPP/TPPU som fag har potentiale til at give alle studerende ny viden og refleksion. Det er funderet på intentionen om at give de studerende så godt et fagligt fundament som muligt, udover det fagfaglige.

- *Alle studerende har faget på BA2, BA3 og KA1 (her gøres opmærksom på, at de klassiske sangere også får dette fag, så det gælder alle faggrupper)*
- *Alle studieretninger undervises sammen på deres respektive årgange.*
- *Undervisningstiden er 1,25 time om ugen i 24 uger for alle.*
- *Er der flere end 13 studerende, deles de op i to hold og får 1,25 time pr hold.*
- *Der skabes et curriculum og kompendier til faget, så undervisningen ikke er personafhængig (forstået som afhængig af en undervisers personlige valg og kunnen), men defineret i et fagligt valg og praksis*

Der tages udgangspunkt i, at alle får samme undervisningstid (jvf. PUV1)

Udgangspunktet er opdeling i 8 moduler pr år med hvert deres overskrift og underemner.

Kompendierne ligger på SDMK's intranet og er kun tilgængelige med adgangskode.

¹ Uddrag af denne PUV kan findes her <https://www.sdmk.dk/om-sdmk/paedagogisk-udviklingsvirksomhed/den-teoretiske-paedagogik-og-psykologis-raison-detre>

Indledning

Alt starter med en historie. En fortælling. Et narrativ.

Et fundament, vi står på. En fortælling, vi har skabt om og til os selv. En struktur, der holder os sammen, når vi skal lære nyt.

Derfor er udgangspunktet i dette projekt at skabe et materiale, som de studerende og underviseren har mulighed for at sætte i relation til de respektive historier, de har med sig, mens de studerer på SDMK.

Er det vigtigt at have en historie?

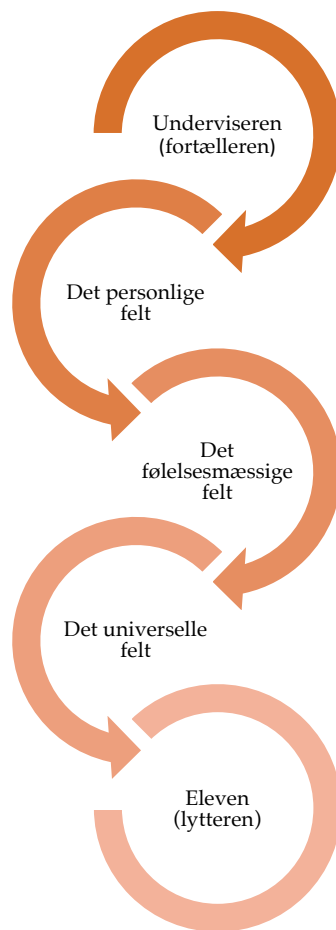
At kunne fortælle en historie om sig selv, den læring og de erfaringer man har gjort, giver mulighed for at kunne se sig selv mere tydeligt og at blive set mere tydeligt udefra.

Fortællingen om mig selv hjælper til at se, hvor startede jeg, hvor har jeg bevæget mig hen, og er jeg på vej et sted hen?

Vi bygger alle på noget. Om det er opdragelse, tradition, kultur, erfaringer, så er der hele tiden noget, vi sætter vores læring i relief til. For at kunne se, at vi har lært noget. At fortælle vores egen historie giver mulighed for at kunne bevidne sin egen læring. Hvor langt er jeg egentlig kommet? Dét, jeg kunne for 10 år siden, er nu nemt for mig.

Historien er vores liv. Vores vej. Vores tilflugtssted. Det vi kender, og det vi forstår.

Det er af højeste vigtighed, at de studerende har et sådant sted at vende sig mod, når de udfordres af alle de nye ting, de skal lære og erfare under et studie.

2

Information flyder både fra underviseren/fortælleren til eleven/lytteren og fra eleven/lytteren til underviseren/fortælleren:

- Det personlige felt, som skaber sympati
- Det følelsesmæssige felt, som skaber empati³
- Det universelle felt, som skaber fælles grundlag⁴

² Ovenstående model er inspireret af en model fra "The World is Storytelling" af Arjen Barel, Ronni Gurwicz og Stu Packer side 81

³ "Creating empathy is a powerful tool for bringing people together". Fra "The World is Storytelling".

⁴ "It's the listener who makes the story, not the storyteller. The narrator can only guide". Fra "The World is Storytelling"

Dette gælder også i undervisning. Det er modtageren – eleven/den studerende – der skaber sin egen forståelse.

Får vi som undervisere skabt empati begge veje, er der mulighed for fællesskab, og det er i essens dét, god undervisning består af.

Undervisning er noget, vi er fælles om, elev og lærer. Det kræver, at vi har et fælles grundlag for at kunne undervise og lære (dette går også begge veje, for læreren kan hele tiden lære af sine elever)

Derfor vil udgangspunktet for denne PUV være at undervisning er noget fælles.

På flere niveauer:

- Elev og underviser
- Institution og underviser
- Underviser og underviser

Dette er mit udgangspunkt for de valg, der er taget omkring indhold af undervisningen og de overordnede ting, jeg vil beskrive.

Om faglighed

I Dorthe Birkmoses bog: *"Mennesket er motiveret,"* taler hun om to former for faglighed:

- *Dybdefaglighed*

Opnås ved at øve sig, ved efteruddannelse, ved at lære af mere kompetente kolleger, og ved at lære af børnenes, borgernes og de pårørendes feedback.

- *Breddefaglighed*

At forstå andre godt nok til at kunne hjælpe dem med det, som de har brug for hjælp til. Forståelse af det enkelte menneskes livserfaringer, kognitive formåen og vanskeligheder set i lyset af de konkrete fysiske og sociale omgivelser.

Det fag, jeg skriver om i denne PUV, hører til i den sidste kategori; breddefagligheden. Det betyder, at der i faget er en grundlæggende viden om f.eks. teorier, metoder, læring, osv., og der er en bredde, som er en anden form for faglighed, nemlig den, der gør at de studerende f.eks. kan relatere til sig selv og andre. Det er vigtigt at kunne se forskel på de to former for faglighed.

Dybdefagligheden er den, de studerende opnår i deres hovedfag og de tilhørende bifag.

Breddefagligheden er den, der giver dem mulighed for at reflektere, relatere, kommunikere, motivere, aktivere osv. med de mennesker, de omgås med i dagligdagen.

Derfor er en del af pensum og curriculum i "Refleksion og Undervisningspraksis" valgt ud fra, at de studerende

- Skal lære at forholde sig til sig selv, lige så meget som de skal forholde sig til andre.
- At man bliver klogere på egne reaktioner på sig selv, og at man bliver klogere på egne reaktioner på andre.
- At forholde sig til sin egen faglighed med et ønske om at bringe virtuositeten ind så ofte som muligt.

Hvorfor – om baggrunden for projektet

Som et led i gentænkningen af dette fag anser jeg det for nødvendigt at se på og reflektere over indhold, metoder og struktur af faget.

Der findes lærerplaner og læringsmål i de officielle studieordninger. Disse er lavet for at sikre, at undervisningen holder sig inden for nogle specifikke rammer.

I ganske få tilfælde har det været defineret, *hvad* der skulle undervises i i dette fag, og da faget også har været udfordret af ofte skiftende undervisere, er det konkrete indhold blevet defineret af den enkelte lærer og dennes kunnen/foretrukne emner.

Det er uundgåeligt at jeg, som nuværende underviser, vil komme til at vælge emner og teorier, som giver mening ud fra de forudsætninger, jeg har; dog vil jeg forsøge at give indholdet så bredt et fundament som muligt, og med emner, som en/alle underviser/-e kan sætte sig ind i.

De helt konkrete emner vil fremgå af de respektive kompendier til årgangene. I denne del af opgaven vil jeg holde mig til at beskrive de mere overordnede refleksioner og tanker, jeg har gjort omkring selve faget og dets intention/mening.

Jeg har valgt at tage fat om dette fags indhold og metoder, da jeg finder det vigtigt at

1. gentænke, hvorfor institutionen vælger at have dette fag på skemaet
2. gentænke, hvad og hvordan der skal/kan undervises i faget
3. opdatere viden om emner/indhold
4. forholde de studerendes læring til de kommende arbejdsmarkedskrav/forventninger
5. tilpasse indhold og metoder til de studerende, vi har på konservatoriet nu om dage.

At gentænke faget og dets indhold giver også mening i forhold til at kunne udvide den emnemæssige side af undervisningen. Jeg har foreslået en ændring af fagets titel⁵ til "Pædagogisk Teori og Refleksion".

Efter at have tænkt og overvejet lidt mere vil jeg nu gerne foreslå denne titel:

"Refleksion og Undervisningspraksis"

Der er flere grunde til at foreslå denne titel:

1. Titlen giver mulighed for at kunne inddrage emner og stof, der f.eks. også handler om egen praksis (altså hvad gør "jeg" selv i mit eget virke som musiker).
2. Jeg foreslår at tage begrebet "pædagogik" ud af titlen. Det gør jeg, fordi min oplevelse er, at selve ordet er behæftet med mange associationer og fortolkninger og derfor kan komme til at stå i vejen for de studerendes lyst til at lytte og deltage.
3. Jeg mener også, at faget skal kunne arbejde med en praksis, der omfatter *hele* den studerende.
4. Et nyt navn ville kunne definere faget "forfra"⁶.

⁵ Se PUV1 s 28

⁶ Se PUV1 s 28

5. Et nyt navn giver mulighed for, at der kan være emner med i undervisningen, som ikke nødvendigvis dækkes af teoretisk pædagogik/psykologi, f.eks. filosofi/refleksioner og lignende.⁷
6. At give faget en ny titel kan føre faget ind i den nutid, vi er i, hvor f.eks. de ungdomstyper, vi arbejder med, er meget anderledes end for 20 år siden.

På den måde kan faget fornyes, og der kan gives plads til at arbejde med nye emner som f.eks. magtrelationer, social sikkerhed, neurodivergens osv.⁸

Rigtigt mange af de studerende kommer med den intention, at de skal leve af at spille musik, hvilket så absolut giver mening, da det er derfor, de har søgt ind på konservatoriet.

Hvad skal vi så som institution gøre for at kunne forme/danne hele musikere og mennesker ind i et felt, som vi allerede véd vil blive mere mangfoldigt og potentielt vil indeholde mange andre ting end "bare" at spille?

Der ligger et paradoks, vi, som institution, skal holde tydeligt, nemlig at vi både holder de studerendes drømme levende, og at vi bevidst klæder dem på til noget mere (undervisning, formidling og fleksibilitet).

De studerende skal kunne gebærde sig med robusthed, frihed og ansvar for deres valg, og det kan vi hjælpe med gennem dette fag.

Skal vi give efter og overgive os til, at de ikke skal lære om at undervise og om pædagogik? Selvfølgelig ikke. De skal lære at se deres valg i et bredere perspektiv. For at kunne bevidstgøre de studerende om deres valg, vil jeg nu kigge lidt på læringssituationen. Jeg vil argumentere for, hvorfor det er i læringssituationen, de studerende kan øve sig i at se sig selv fra flere forskellige vinkler.

Læringssituationen har mindst tre sider:

1. Modtageren – den, der skal lære
2. Afsenderen – den, der skal undervise
3. Faget – indhold, metoder osv.

⁷ Se PUV1 s 28

⁸ Se PUV1 s 28

Ad 1: Modtageren har ofte en ide om, hvad der skal læres, og nogle gange også modstand, når det, man troede, ikke er det, der sker.

Ad 2: Afsenderen har ofte ideer baseret i erfaring og udveksling med aftagere og forhenværende studerende og ser måske derfor ikke, hvad der er behov for.

Ad 3: Faget er midlet til, at de studerende lærer og reflekterer over, hvad, hvordan og hvorfor, de kan bruge det, de lærer, i faget.

Institutionen har ansvaret for at skabe rammerne omkring denne læringssituation, så de studerende kan modtage læring. Det kan gøres med tydelige læringsmål og indhold, så den enkelte studerende kan se intentionen, og derved finde lysten til at lære.

Intention

Vi må tage ansvar for at tale om *hele* den musiker/kunstner/underviser/mm, vi gerne vil uddanne, og for at tale om hele uddannelsen som et skabende felt.

At både dét at være den udøvende og f.eks. den undervisende musiker ikke er to uafhængige felter, men tværtimod er to felter, der er afhængige af hinanden. At være en undervisende musiker giver inspiration til den udøvende musiker og omvendt.

Det, vi kan have vores opmærksomhed på, er at kunne få de studerende til at have vilje til at se mere end "blot" den identitet, de har som f.eks. guitarist, elektronisk musiker, violinist.

Det handler ikke om at forsøge at tage noget fra dem, men om at forsøge at inspirere dem til at ville udvide sig selv til at have en mere nuanceret identitet.

Inspiration til at opdage, at den kunnen, de allerede har (og den de tilegner sig), kan bruges i mange flere sammenhænge end "blot" at spille sammen.

At ville spille sammen er den helt store drivkraft hos de studerende, og den må tages alvorligt. Samtidigt er det vigtigt, at vi guider de studerende til at tænke mere lateralt i forhold til deres egen kunnen og evner.

At de lærer at bruge deres kreativitet til at kombinere forskellige slags kunnen, så de bliver mere alsidige i deres tankegang.

At tale til deres drivkraft og motivation kan lukke op til, at de selv opdager, hvor mange forskellige veje, man kan gå med deres kunnen og uddannelse, uden at drivkraften og det skabende behøver at sættes til side.

Er der én ting, vi som institution skal tage ansvar for, så er det at undervise i "det skabende", og personligt ser jeg det som en pligt at få dette fag til at blive en del af det skabende felt, så de studerende ikke skal se sig selv som et "enten-eller", men som et "både-og". *Både* en undervisende/formidlende, *og* en skabende musiker, og at det at skabe *også* hører til i det undervisende.

Refleksion over faget

At tage fat på at revidere et helt fag sætter mange tanker og ideer i spil. Når man lukker op til at alt er muligt, bliver friheden pludselig meget stor.

For bedre at kunne se, hvor bevægelserne i ideerne og tankerne skal hen, er det nødvendigt at lave en ramme. Ganske som det er i undervisning, er struktur og rammer en vigtig faktor for, at det, der skal ske, bliver tydeligt for deltagerne.

At kunne se en ramme giver mulighed for at tage den frihed, der er *indenfor* rammen, alvorligt.

Rammen er i denne PUV defineret af flere forskellige ting:

- Det skal holdes indenfor det pædagogiske fagfelt
- Der skal defineres specifikke, tydelige emner og valg af indhold
- Studieordningerne er rammesættende for faget
- Tidsfaktoren definerer mængden af indhold

- Ambitionsniveauet for indholdet skaber mere eller mindre "tæthed" i det, de studerende skal igennem

Disse faktorer er defineret af mig – og ledelsens godkendelse af studieordninger – og kunsten har været at overveje og reflektere længe nok til, at der var

1. Meningsfuld progression
2. Meningsfuldhed for underviseren
3. Sammenhæng til de andre fag
4. Emner, der kunne danne så bredt et grundlag som muligt indenfor fagets nye titel.

Helt overordnet er dette "Refleksion og Undervisningspraksis" et fag, som svæver igennem de studerendes tid på konservatoriet.

Et fag, der udfordrer dem. Der danner dem. Der støtter dem. Der skaber fællesskab på tværs da faget er ens for alle. Der giver dem grundlag for at kunne komme ud i et bredt arbejdsliv uden at opleve "mangel".

Faget bygges op omkring musikpædagogik og refleksion. Det vil sige at dette fags faglighed funderes i den teoretiske musikpædagogik, og tager omveje og drejninger ud i andre territorier.

Musikpædagogikken er ikke afgrænset til specifikke genrer eller instrument og kan derfor tages ind i alle sammenhænge, og giver muligheder for at man som underviser kan bruge sig selv og sit virke som "model".

Jeg har forsøgt

- at sætte emner, metoder, arbejdskrav osv. på en måde, som giver faglig mening.
- at sammensætte valg af litteratur, artikler osv., så det er et overskueligt læsekrav.
- at vælge så bredt som muligt emnemæssigt, og samtidig også holde emnerne på et niveau hvor de passer sammen.

Mine egne refleksioner omkring at genetablere faget har været - og er - baseret i en intention om at bringe virtuositet ind i det musikpædagogiske.

Et ønske om, at musikpædagogikken defineres som noget, vi som institution forventer, er på lige så højt niveau, som de instrumentale færdigheder er.⁹

At den tages alvorligt som et fag og som en katalysator for, at de studerende kan skabe et godt og bæredygtigt arbejdsliv, når de er uddannet.

Dannelse

Dannelse har rødder i det antikke græske begreb *paideia*¹⁰, som beskriver den kultur, et menneske tilegner sig i løbet af sin opvækst, opdragelse og uddannelse, i både fysisk og åndelig forstand.

Derfor giver det mening at arbejdet med dannelse i et pædagogisk/undervisningsmæssigt regi, hvor man kan arbejde med refleksion som metode til at danne og dannes.

Dannelse ikke er et passivt begreb, men en aktiv handling fra den, der formes. Man deltager i sin egen dannelse.

"Eleven er en aktiv deltager i danningen, ikke et tomt kar som skal fylles, eller en leirklump som skal formes."¹¹

Dannelse foregår gennem hele livet og har ikke en afslutning. Uddannelse, derimod, har en begyndelse, definerede mål og en afslutning.

Dannelse skabes, ved at "jeg" stiller mig til rådighed, er åben og "stemt" (mod det der sker), og også gennem "min" aktive modtagelse og refleksion.

Ved at jeg, som den lærende, kan åbne mig for stoffet, så stoffet også kan åbne sig for mig.

⁹ Man kan retorisk spørge, om ikke selve institutionens fundament er musikpædagogikken, da alt, hvad der foregår på institutionen, handler om undervisning og formidling.

¹⁰ <https://lex.dk/paideia>

¹¹ Ingrid Maria Hanke og Geir Johansen: "Musikkundervisningens didaktik" s. 213

Forudsætninger for dannelse

- Den lærende er åben for stoffet. Det, der undervises i, er meningsfuldt for den lærende og kan ses som brugbart.
- Underviseren er i stand til at finde gode eksempler (undervisningsmateriale/stof), så den lærende kan associere til noget, vedkommende allerede ved eller kan. På den måde kan en form for "vækkelse" opstå. Underviseren rammer noget, som allerede slumrer i den lærende¹².
- Underviseren er i stand til at skabe situationer, den lærende kan se sig selv i.
- Underviseren præsenterer stof, der kan provokere/inspirere den lærende til at ville møde det.

Det er i dette møde med stoffet, at dannelsen opstår.

I dette møde med et "du" bliver man "rystet," fordi man mødes af noget ukendt/ uvant og derved tvinges til at se på livet på en anden måde.

"Mennesker blir mennesker i kontakt med andre mennesker. Dannelse er ikke mulig om man forbliver i det subjektive og private. Det krever et "møde" – et "du".¹³

Det er vigtigt at pointere, at et "du" ikke nødvendigvis er et andet menneske, men også kan være et værk, et kunstværk, en bog osv.

"Mennesket utvikler ikke sine evner og krefter i et vakuum (men) gjennom et samspill med den sammenhengen vi springer ut av."¹⁴

I sin dannelsese teori taler Klafki om en vekselvirkning mellom menneske og lærestof, mellom subjekt og objekt. Det vil sige, at lærestoffet giver mening til læringsaktiviteten, og

¹² Øivind Varkøy: "Musikk – dannelse og eksistens" s. 75

¹³ Øivind Varkøy: "Musikk – dannelse og eksistens".

¹⁴ Ingrid Maria Hanke og Geir Johansen: "Musikkundervisningens didaktik" s. 213

den lærende må selv, gennem egen aktivitet, bevæge sig, så der opstår indsigt i stoffet. Gennem mødet med stoffet opstår der erkendelse hos den lærende¹⁵.

Hvorfor tale så meget om dannelse?

Som vi kan læse ovenfor, så er dannelse en måde at lære at være i verden på. En måde at tilegne sig en kultur på. På SDMK arbejder vi med studerende fra flere forskellige kulturer. Dette kan både være en styrke og en svaghed. En styrke, fordi vi kan lære af andre måder at se verden på. En svaghed, fordi vi potentielt kan udfordres på, både som studerende og undervisere, at den kulturelle underforståelse, man har i f.eks. Danmark, ikke er den samme som i andre lande.

Pædagogisk og undervisningsmæssigt har vi som institution ansvar for at danne studerende fra andre kulturer til for det første at tage deres egen kultur med ind i vores, og for det andet at tage imod den kultur, vi har i Danmark.

Vi har ansvaret for at lære de studerende at forholde sig til andet og mere end det, de er vant til. For at kunne lære og internalisere viden er det vigtigt, at de udsættes for udvidelser af det de allerede ved.

At reflektere og analysere og derudfra tage kvalificerede valg må være blandt de vigtigste ting vi kan lære de studerende, udover det faglige håndværk (både det instrumentale og det pædagogiske).

”Refleksion og undervisningspraksis” er faget, hvor denne træning kan tydeliggøres og øves, så *dannelsen* kan fortsætte, når *uddannelsen* er afsluttet.

Som omtalt i afsnittet om storytelling, hvor vi så, at selve dét at fortælle historier er afhængig af både en fortæller, en lytter og en historie, så ser vi også her, hvordan dannelse opstår gennem formidling og i et samarbejde mellem både den, der underviser, den, der skal lære og det stof, der skal læres.

Man fristes til at spørge, om dannelsen altid pågår, så der sker dannelse hos både underviser og studerende i en hvilken som helst form for undervisning.

¹⁵ Ingrid Maria Hanke og Geir Johansen: ”Musikkundervisningens didaktik” s. 82

Refleksion som begreb

Ordet refleksion betyder "at bøje, kaste eller sno tilbage"¹⁶.

I ordets oprindelige betydning, er refleksion noget, der hele tiden er afhængigt af en "modtager"; et "andet". Ikke nødvendigvis et levende væsen, men noget, der modtager det, man "kaster" hen imod det.

De studerende på SDMK skal lære at forholde sig til et publikum. Om det er et publikum, de spiller for, tilhørere til et foredrag, de skal holde, en klasse eller en enkelt elev, de skal undervise, så vil de alle sammen skulle forholde sig til at "kaste" noget hen imod noget/nogen.

Selve den proces kræver, at den studerende øver sig i/gør sig klar til at modtage en reaktion. På samme måde skal en underviser være forberedt på en reaktion fra eleven/eleverne.

Også her er det uafhængigt af, om det er som udøvende musiker eller som undervisende musiker, man agerer, for uanset hvad skal man være klar til en reaktion, enten fra publikum eller fra den/de, der modtager undervisning.

"Som lærer må man 'indtage' læringsrummet som leder, både verbalt og nonverbalt. Det er lærerens opgave at skabe tryghed i læringsrummet, og tage ansvar for det, man skal være sammen om, og dermed skabe tryghed for eleven til at turde deltage aktivt. Det er vigtigt, at læreren ikke kommer med 'bedre-viden', men med 'mere-viden'. Denne positionering inviterer eleverne til aktiv deltagelse. Lærer og elever deler viden, og eleverne skal have mulighed for at inddrage deres erfaringer".¹⁷

Hvis ovenstående er præmissen, så er vi på SDMK nødt til at træne de studerende i at kunne reflektere. At kunne komme med et eget bud på noget, og dernæst være klar til at der kommer noget tilbage, når man "kaster" det bud ud.

¹⁶ <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=refleksion>

¹⁷ Se hele artiklen: <https://emu.dk/fgu/de-15-didaktiske-principper/laeringsstrategier/refleksion-over-egen-praksis-skabe-deltagelses>

At øve sig i at "kaste" noget ud / reflektere sammen med andre er med til at skabe den dannelse / formning, som jeg taler om. Jo mere man øver sig i det, desto bedre bliver man til det, og desto mere lærer man sig selv at kende som det menneske, man er og er på vej til at blive.

Dannelsen bliver derved tovejs: man "kaster" noget ud, får en respons og dannes / formes dermed selv af det, der kommer tilbage, samtidigt med at man har "kastet" noget ud mod nogen, som så dannes / formes af det, man har "kastet" mod dem.

I begrebet "reflektere" ligger præcis det at noget kastes tilbage mod udgangspunktet.¹⁸

Tænkes dannelse og refleksion på denne måde, kan vi også se det som en del af det skabende. At vi alle på den måde er med til at "skabe" hinanden eller danne hinanden i de fælles refleksioner, vi har.

De to på mange måder abstrakte begreber bliver nu til noget, vi konkret kan øve os på. Vi kan øve os på at reflektere – "kaste" noget tilbage, og på at "kaste" noget ud – få respons - og i denne vekselvirkning dannes / formes både afsender og modtager.

Kompendier

Ovenstående tanker om refleksion danner basis for de emner, der er valgt til kompendierne og til progressionen af emnerne.

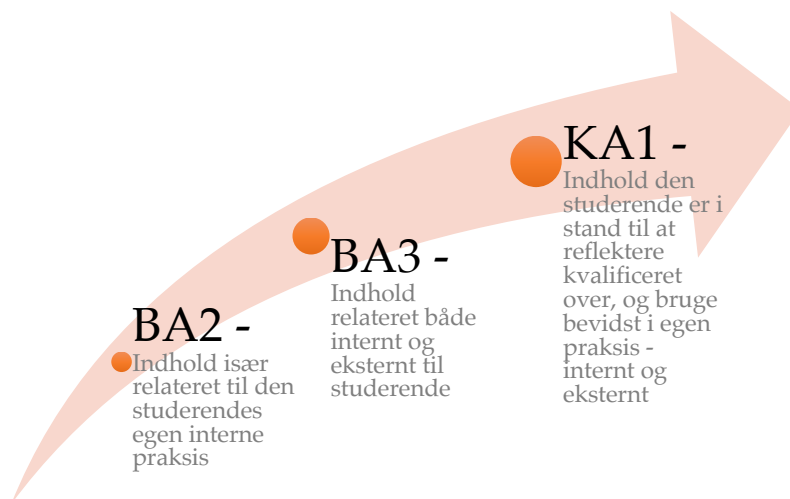
De tre kompendier, som følger med denne opgave, er tænkt som et forløb, en helhed, en form for crescendo i niveauet af evnen til refleksion.

I starten af studiet forventes de studerende at kunne relatere mestendels til deres egen praksis – især i deres hovedfag – og i løbet af fagets udvikling hen over 2-3 år bliver de

¹⁸ https://ordnet.dk/ddo/ordbog?entry_id=11042445&query=refleksion

studerende "klædt på" til at kunne reflektere, kvalificere og deltage i faglige samtaler, ud fra en evne til at føre ordentlige, gode og fagligt relevante dialoger.¹⁹

Det kunne f.eks. se sådan ud:

Et eksempel:

På BA2 arbejder man med begrebet "øvning", som er et praksisnært emne for de studerende. Noget, de kender godt og måske er udfordret på. Egen øvning og arbejdet hermed.

På BA3 vil begrebet øvning udvides til at dække, f.eks. hvordan man hjælper andre med at øve sig, eller til at kunne reflektere over øvning i abstrakte former: Samtaler, dialoger, feedback. At øve sig i relation til andre mennesker.

På KA1 vil undervisningen uddybe refleksionen. De studerende vil skulle forholde sig til f.eks. øvning ud fra såvel deres personlige felt, deres fællesskab med medstuderende, som de filosofiske betragtninger omkring begrebet øvning som en måde at være i f.eks. et arbejdsliv på.

Indhold

Valg af indhold er baseret i de sidste 4 års erfaring med undervisning i dette fag:

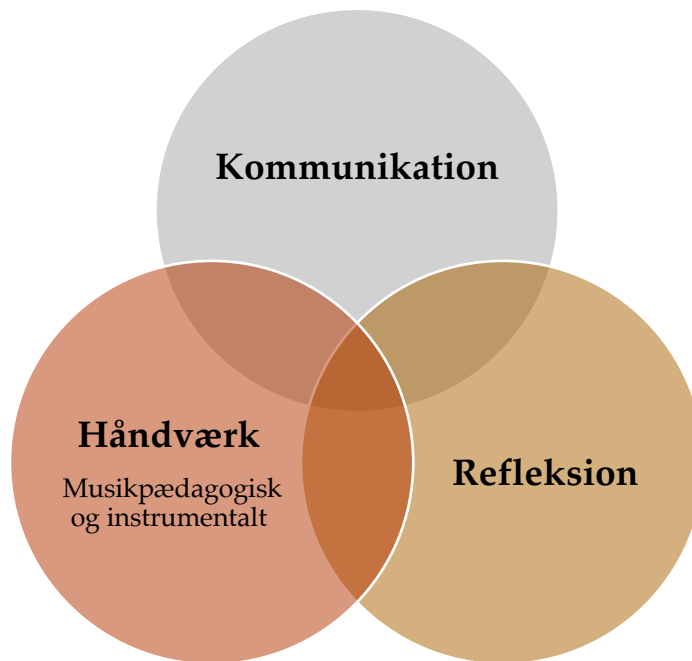
- Hvad de studerende efterspørger/mangler
- Hvad jeg mener, deres fundament skal være

¹⁹ Se PUV1 s 29 for omtale af "rygmærke"

- Hvad der skaber en hel musiker

Det er uladsiggørligt at disse valg ikke bliver personlige fra min side. Det er jeg klar over.

De tre grundsten i undervisningen i dette fag på SDMK er:

Kommunikation er essensen i undervisning. At være bevidst om sin formidling og undervisning og de valg man foretager er helt nødvendige for at modtagerne kan lytte, være deltagende og lære.

Det instrumentale håndværk og det musikpædagogiske håndværk kræver færdigheder. Kunnen, man tilegner sig ved at øve sig, sætte sig ind i ting, bygge sit fundament op, så man den dag, hvor man skal formidle, spille eller undervise, er "klædt på" håndværksmæssigt.

Refleksion er nødvendig for at kunne bearbejde og udvikle sin kunnen, både som håndværker og som menneske. At kunne stille sig selv (og andre) åbne spørgsmål, kunne se ting fra flere vinkler, kunne være objektiv, kunne tage ansvar for sine egne valg, er helt basalt nødvendigt for at udvikle sig. Refleksion er noget, man skal øve sig på, ikke noget, vi kan forvente sker af sig selv.

For at de tre grundsten skal være meningsfulde at bruge, må de stå i relation til hinanden:

- Håndværket er det helt grundlæggende. At kunne spille og at kunne formidle/undervise. At stå på begge sine ben, det virtuose i at spille og at undervise.
- Kommunikation er måden, man giver sin viden videre på. Henvendelsen til modtageren. At kunne formidle sin egen kunnen til andre kræver et højt håndværksmæssigt niveau.
- Refleksionen er måden, man bearbejder på. Overvejelserne, man gør, imens man underviser/spiller, efter man har undervist/spillet. Samtalerne, man har med kolleger – både spillemæssigt og undervisningsmæssigt.
- I refleksionen ligger også at lære om sig selv. Hvem er jeg? Hvad gør jeg? Hvordan gør jeg det?

Disse tre grundsten relaterer på den måde til hinanden og har indflydelse på hinanden. Hvordan, man underviser (kommunikerer), vil være baseret i det håndværk, man kan, og refleksionen vil fortælle om nye overvejelser til næste gang eller til og om en selv.

Under ovenstående tre overskrifter er kompendierne sammensat, så der både er viden om den teoretiske tilgang til emnerne, og også taget hensyn til, at den studerende skal "klædes på" / dannes til at kunne gebærde sig som musiker, når vedkommende er færdiguddannet, og samtidigt også have fået viden om helt basale kundskaber omkring pædagogik og pædagogisk tænkning.

Udvikling af kompendier

En vigtig ting at understrege er, at disse kompendier vil være et dynamisk produkt, som man kan føje til eller tage fra, alt efter hvilke emner m.m., det giver mening at undervise i i dette fag. Både i relationen til hvem der underviser, og i relation til hvor verden bevæger sig hen i fremtiden.

De tre kompendier, der medfølger her, er mit bud på, hvad der lige nu er vigtigt for de studerende at vide og kunne.

Emnerne er mange og med en bredde, der skaber et godt fundament.

Refleksion og Undervisningspraksis vil bl.a. bestå af:

Teorier om menneskers læring og udvikling

Motivation

Gruppeprocesser

Udvikling af kreativitet og musikalitet

Identitet og selvopfattelse

Refleksion

Kommunikation

Feedback

Moduler

Alle kompendier er delt op i otte moduler med hver sin overskrift. Modulformatet er valgt for at kunne skabe en større sammenhæng og for at tilrettelægge undervisningen, så den passer ind i strukturen med fokusuger ca. hver tredje uge i løbet af studieåret.

Alle moduler har inspirations-refleksionstekster øverst. Disse tekster har til formål at træne refleksion i en filosofisk sammenhæng. At give mulighed for, at de studerende kan se på sig selv, på verden, på sammenhænge med andre, i et perspektiv, som både er på den "store klinge" og samtidigt kan bruges helt grundlæggende til at forholde sig til sig selv.

Min intention med at tilføje disse tekster er, at jeg tror på, at hvis man er modig nok til at stå i det uvisse og lade sig "ramme", så kan man se noget mere og noget andet, end man plejer.

Jeg har forsøgt at vælge teksterne, så de så godt om muligt passer til den overskrift, det enkelte modul har. På den måde er det muligt at tale den pågældende tekst ind i en undervisningssammenhæng.

Teksterne er også valgt ud fra ideen om et crescendo. Jo længere de studerende kommer på uddannelsen, jo mere filosofiske bliver teksterne.

Jeg er klar over, at der på SDMK findes andre fag, hvor refleksion også fylder, og alligevel tager jeg det med her, fordi refleksion som begreb og metode er en vigtig del af et pædagogisk virke. At kunne observere andres adfærd. At kunne observere sin egen

adfærd. At kunne tage ansvar for planlægning, udførelse og evaluering af undervisning kræver, at man kan reflektere.

Se mere i de vedlagte kompendier for BA og KA.

Overvejelser omkring pensum

Da der ikke som sådan tidligere har været et pensum/curriculum for faget, har jeg tilladt mig at starte forfra, dog med udgangspunkt i samtaler og udvekslinger med både andre undervisere og studerende.

Det har derfor ikke rigtigt været muligt for mig at kunne vide, hvad der før har været undervist i, og derfor har jeg ikke kunnet sammenligne med det, der var før. Der har været mange, kompetente undervisere i dette fag, dog har der ikke været lavet en base af emner /tekster/ video osv., som ville være meningsfulde.

Derfor har jeg valgt at spørge mig frem hos kolleger og studerende, og ud fra deres svar samt mine egne holdninger og ambitioner, har jeg lavet disse kompendier.

Da der ikke på konservatoriet er tradition for, at vi kræver af de studerende, at de indkøber litteratur til de respektive fag, har jeg valgt at lave scanninger af den litteratur, jeg finder mest brugbar og vigtig for de studerende. Disse scanninger kommer til at ligge tilgængelig på konservatoriets intranet med links mm, så de studerende har adgang til det, mens de studerer på SDMKG.

Jeg har taget hensyn til copyright og ikke scannet mere, end det er tilladt, når materialet ligger bag en kode. Da der, med rette, er regler for, hvor meget man må kopiere og scanne, og traditionen byder, at vi ikke beder de studerende om indkøb af litteratur, har jeg sammensat en oversigt over generel litteratur til faget, som de studerende kan finde/købe selv.

Jeg vil i denne sammenhæng gerne gøre opmærksom på, at jeg ikke er enig i at den gamle tradition skal videreføres, fordi jeg mener, at der i dette fag er litteratur som vil være brugbar for de studerende ind i deres fremtid og derfor ville give mening at vi bad dem anskaffe. På andre videregående uddannelser er indkøb af litteratur ikke er noget fremmed.

Læseren af kompendierne vil måske notere sig, at der er gentagelser af indhold.

Jeg har valgt, at der på BA2 og BA3, som tænkes som del 1 og del 2, er få gentagelser, fordi erfaring viser, at det er en god ide at møde nogle essentielle emner/indhold igen, dog nu fra et andet sted med mere erfaring og flere overvejelser – vi bevæger os her ind i crescendoet, jeg beskrev tidligere.

På KA1 er der flere gentagelser. Dette er valgt, fordi der ofte på KA1 kommer nye studerende til - både fra andre steder i Danmark og fra udlandet, så for at skabe sammenhæng både for dem, der er nye og de, der er "gamle" fra BA2 og BA3, har jeg valgt, at nogle emner gentages.

Disse emner vil i undervisningen hæves i niveau, både omkring refleksionen og omkring det teoretiske og de forventninger, der er til studerende på et kandidatstudie.

Alle kompendiers indhold er lavet, så de passer til ca. 60 minutters undervisning i 24 uger på et studieår og med disse intentioner:

- At faget læses på tværs af studiegrene
- At alle studerende får undervisning i faget
- At genrerne undervises på samme hold

Jeg vil i denne sammenhæng reflektere og kommentere lidt på selve måden, tiden fordeles på i dette fag. I min PUV Del 1 kan man læse mere om, hvordan tid fordeles i faget.²⁰

Der er fastlagt et antal minutter pr. studerende pr. studieår, og dette kan potentielt skabe flere udfordringer:

1. Jo færre studerende, jo kortere tid, og jo færre ting kan undervisningen indeholde.
2. Underviseren kan potentielt ende med at skulle forberede sig på flere forskellige situationer, dvs. samme stof på flere måder, alt efter den tid der er til rådighed.
3. Institutionens forventninger og intentioner med faget kan udhules, hvis forventningen er, at alle studerende får samme slags undervisning, uanset den tid der er til rådighed.

²⁰ Se PUV1 s 19 og 21

4. Retfærdighedsprincippet: Alle bør have tildelt det samme, hvis forventningen til undervisningen er den samme.

Jeg ser ovenstående som en af de helt store faktorer, der spiller ind i planlægningen af undervisningen, dog vil jeg gerne medgive, at det kan arbejdes med ved f.eks.

- At man slår studiegrene sammen. På den måde fordeles tiden bedre.
- At man f.eks. fastsætter både en minimumtid og en maksimumtid for, hvor længe undervisningen kan og må være.
- At man arbejder med et minimumsantal og et maksimumsantal deltagere på et hold. Dette vil også kunne hjælpe til, at tiden fordeles mere ligeligt.

Uanset hvad er selve princippet om, at tidsfaktoren hvert eneste år er så stor en spiller, både i skemalægning og i ansættelsesgrad hos underviseren, noget, jeg mener, man bør se nærmere på.

Om at sætte sin egen undervisning i spil

I et fag, der drejer sig om pædagogik, formidling og undervisning, skal der være en bevidsthed fra underviserens side om, at det, man taler om og underviser i, skal man også gøre.

Viden skal omsættes til handling. Jeg skal ikke kun vide det. Jeg skal kunne gøre det. Eller med en populær omskrivning: "Walk the Talk".

Når jeg som underviser står foran de studerende, skal jeg være klar over, at det, jeg siger, også udmønter sig i, hvordan jeg handler, og hvordan jeg planlægger osv.

Med det in mente må det også være sådan, at de studerende løbende gerne "må" evaluere på den undervisning, de modtager.

At man som underviser er åben for og modtagelig for, at de studerende har en mening om det underviseren siger og gør, eller at man er villig til at tage en dialog om det, man gør, og de valg, man har taget, lukker op til erfaringsdeling.

Erfaringsdeling er et felt, der kan gøre deltagerne meget mere opmærksomme på deres eget bidrag. Deres egne valg. Deres egen adfærd. Og i den sidste ende kan jeg nu - med erfaring - høre og se, at de studerende på den måde får hørt og set, at underviseren har gjort sig tanker og overvejelser, samt er villig til at dele og have dialog om dem.

Som nævnt før består en læringssituation af

1. Modtageren – den, der skal lære
2. Afsenderen – den, der skal undervise
3. Faget – indhold, metoder osv.

Afsenderen er underviseren, og derfor er det nødvendigt, at der er høj bevidsthed hos underviseren om at turde lade de studerende være reflekterende om og i undervisningen, og ikke mindst at de studerende løbende øver sig i at give ordentlig feedback - ikke kritik.

Det betyder *ikke*, at det er min faglighed, der sættes i spil, og *heller ikke* min person.

Derfor er det for mig personligt vigtigt, at min undervisning sættes i spil i det her fag.

Studieordninger

I forbindelse med denne omstrukturering af faget har jeg lavet nye forslag til studieordninger. Disse ligger i skrivende stund (april 2025) til behandling hos ledelsen og diverse nævn.

Hvor der før var flere forskellige studieordninger i forbindelse med de forskellige studieretninger, har jeg valgt at sammenskrive dem til to studieordninger i alt:

En studieordning til BA (del 1 og del 2) og en studieordning til KA

Argumentet for dét er, at faget "Refleksion og Undervisningspraksis" er et fag, som undervises på tværs af studieretninger, og derfor kan samme studieordning være gældende for alle de studerende.

Jeg har ved gennemlæsning af de nuværende studieordninger kunnet se, at der er foretaget forskellige valg, både imellem de forskellige genrer og efter om det er i Esbjerg eller Odense, ordningen hører til.

For at have så stor tydelighed som muligt, har jeg både tilføjet nye beskrivelser og genbrugt de beskrivelser, som allerede var dækkende for alle studiegrene.

Denne sammenskrivning til to studieordninger giver stor tydelighed omkring, at faget er tværgående, og at det dækker alle genrer.

I *bilag 2* vil man kunne se, hvor jeg har foreslået ændringer og tilføjelser – indskrevet med rødt.

Kommentarer til ændringer

En *betydelig* ændring i studieordningerne er, at jeg foreslår en eksamen i dette fag, både på BA3 og på KA1. Jeg mener, at det i dette fag netop er vigtigt, at man viser, at man er i stand til at reflektere, overveje og argumentere *mundtligt*, da selve grundlaget for faget ligger i at kunne kommunikere med og formidle til andre.

Udover at tilføje en eksamen fastholder jeg reglerne for attestfag – 80% fremmøde, og ved utilstrækkelig deltagelse skal man skrive en opgave.

Dette betyder, at man som studerende potentielt kan stå med *både* at skulle til en eksamen og skrive en opgave pga. for meget fravær. Det har jeg valgt, for at gøre op med tankegangen om, at man kan blive væk og alligevel "bare" skrive en opgave.

Endnu en tilføjelse er, at man efter 3. og 4. semester skal aflevere en opgave, som man får stillet af læreren. Ikke som en eksamen, men som en tydeliggørelse af, at man er i stand til at gøre rede for sin egen læring. Denne opgave kan afleveres enten skriftligt eller på video.

Afsluttende tanker

I arbejdet med at gentænke, navngive og omorganisere indholdet i dette fag, har der været mange refleksioner og overvejelser. Her er en liste over de arbejdsspørgsmål, som har fyldt mest:

- Hvad giver det mening, de studerende kan, når de afslutter deres uddannelse?
- Hvilket niveau af teori kan jeg arbejde med, når faget er et sidefag til de studerendes hovedfag?
- Hvordan kan jeg gøre indholdet meningsfuldt, så det netop kan dække både hovedfag og pædagogik?
- Hvilke metoder og hvilken struktur kan jeg lave, som vil inspirere de studerende til at gøre brug af indholdet?
- Hvordan stiller jeg krav på en meningsfuld måde?

Disse er blot nogle af de mange overvejelser jeg har gjort mig.

Arbejdet med projektet har været omfattende og udfordrende. At finde litteratur til brug i dette fag, der *både* er et fag, der ikke er fagspecifikt og skal "fylde" de studerendes rygsæk, gør at det på indholdssiden bliver kompakt, fordi der er mange - og meget forskellige - emner, der skal gennemgås.

Der er løbet mange slags litteratur gennem hænderne, og det har alt sammen gjort indholdet mere tydeligt og klart, efterhånden som kompendierne har taget form.

Der vil selvfølgelig altid være en mulighed for at man som læser tænker "jamen, der mangler da.....", og det er en situation, jeg hele tiden har været bevidst om, mens jeg har foretaget de valg, jeg har. Der kan mangle, eller der kan være for meget, og det må så evalueres efterhånden som kompendierne kommer i brug.

Af fagets nye titel – "Refleksion og undervisningspraksis" – kan læseren se, at der er lagt stor vægt på begrebet "refleksion", og derfor finder læseren 2 litteraturlister. En med stof til emnerne og en med mange forskellige inspirationer, der kan bruges i en refleksionspraksis. Disse vil pr. definition altid kunne udvides, og er derfor også en del af det dynamiske dokument.

Her, ved slutningen af den forklarende del af projektet, kan jeg se, og bider mærke i, at indholdet for en stor dels vedkommende tager udgangspunkt i kommunikation. Samtale og refleksion. At forholde sig til verden.

Man kan spørge sig selv, om ikke det er dét, god undervisning består af?²¹ Ud over en stærk faglighed, som er hele fundamentet for at kunne give noget videre, så er det essentielt, *hvordan* man giver det videre. Hvilke valg tager man som underviser? Hvilke veje lader man undervisningen dreje ud ad, og den helt store kunst: hvordan lukker man op til et rum, hvor de studerende *selv* tager ansvar for deres læring?

Som beskrevet ovenfor, så er mine valg baseret i erfaring, både teoretisk og praktisk, og det er mit håb, at de studerende, med denne gentænkning af faget, kan se sig selv i de emner, metoder og litteratur, der er valgt.

Denne PUV samles af 3 dele:

1. Den teoretisk, forklarende del, hvor jeg begrundet mine valg.
2. Kompendie til BA2 og BA3 (del 1 og del 2)
3. Kompendie til KA1

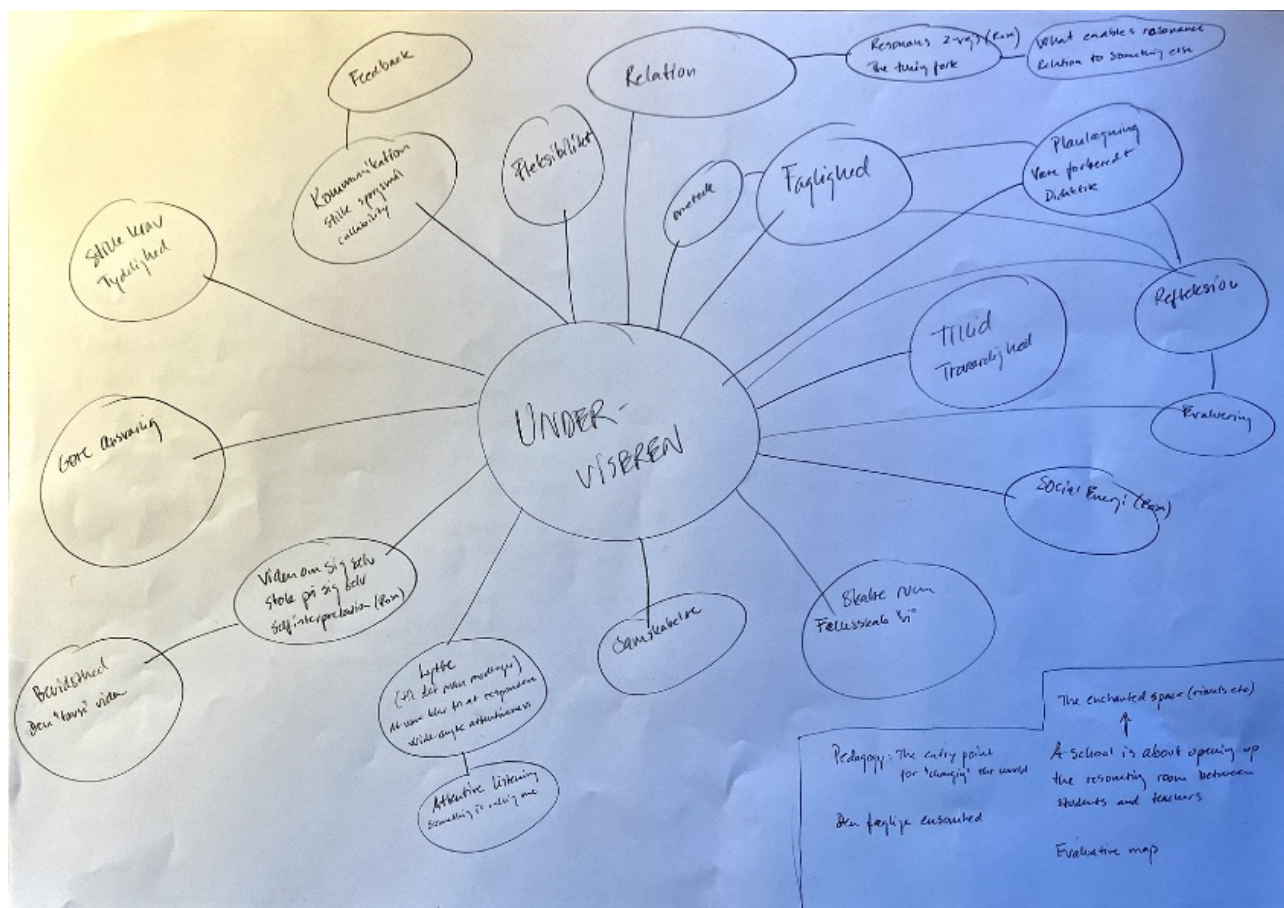
Kompendierne kommer til at ligge tilgængeligt på SDMK's intranet, så de studerende har adgang til dem, mens de studerer på SDMK.

²¹ Se bilag 1

Bilag

Bilag 1 – Refleksion over undervisning

En refleksion over hvad undervisning består af

Bilag 2 - Studieordninger

BA/Studieordning SDMK Esbjerg og Odense Bind II

13.4.2 Refleksion og Undervisningspraksis – undervisende 10 ECTS

Fagets læringsmål og indhold

På bacheloruddannelsens andet og tredje studieår undervises der på tværs af alle uddannelsesretninger omfattet af denne studieordning i faget "Refleksion og Undervisningspraksis".

Faget har til formål at kvalificere den studerendes refleksive og deskriptive praksis både som musiker og underviser.

Der arbejdes med at kunne definere den studerendes egen rolle i forskellige fagrelevante sammenhænge samt, hvordan man kan anvende denne indsigt i en skabende pædagogisk sammenhæng.

De studerendes refleksioner belyses af relevant teoretisk viden og metode med henblik på at styrke den studerendes bevidsthed om sit eget musikalske, pædagogiske og menneskelige udgangspunkt i praktiske undervisningssituationer.

Faget berammes og beskrives med formål og konkrete læringsmål i uddannelsesplanerne. Fællesfaget "Refleksion og Undervisningspraksis" henregnes til nøglerollen: "Den undervisende".

Refleksion og Undervisningspraksis 1

Læringsmål

At den studerende ved afslutning af fagets del 1:

- Har opnået grundlæggende viden om relevante pædagogiske, didaktiske og psykologiske teorier og er i stand til at deltage i faglig samtale om, og refleksion over, pædagogiske emner
- Har udviklet kendskab til at bruge refleksion som metode i diverse formidlings- og undervisningssammenhænge
- Har kendskab til pædagogisk filosofi, begreber og metoder
- Kan forholde sig selvstændigt til fagligt indhold.

Indhold

Fagets formål søges opfyldt ved undervisning indenfor emnerne:

- Almen musikdidaktik og psykologi
- Teorier indenfor den pædagogiske situations sammensætning: motivation, relation, kommunikation, læringssituationer, lærer-elev relationer mfl.
- Refleksioner over emner relateret til formidling og undervisning
- Relationer mellem teori og praksis

Undervisnings- og arbejdsformer

Holdundervisning

Samlæses på tværs af uddannelsesretninger

Undervisningen praktiseres i form af oplæg, dialog, mundtlig og skriftlig formidling af bearbejdet stof, refleksion i store og små grupper inspiration fra udefrakommende undervisere.

Tidsmæssig placering

Refleksion og Undervisningspraksis 1: 3.-4. Semester.

ECTS: 5

Refleksion og Undervisningspraksis 1

Eksamens- og prøvebestemmelser

Attestfag

Ved maksimum 20% godkendt fravær er faget bestået

Ved ikke-godkendt fravær eller ved mere end 20% godkendt fravær aflægges eksamen efter 4. semester

Derudover forventes den studerende at have færdiggjort 2 opgaver i løbet af 3. og 4. semester:

1. En opgave med min 1200 ord eller 10 min video
2. En opgave med min 2400 ord eller 15 min video

Disse opgaver stilles af underviseren og skal være færdiggjort senest ved udløb af 4. semester.

Eksamensindhold

Eksamenskrav ved ikke-godkendt fravær eller ved mere end 20% godkendt fravær er en opgave i fagets læringsmål stillet af læreren.

Eksamensmateriale

Skriftlig opgave eller video præsentation

Eksamensform

Aflevering af besvarelse i skriftlig eller andet format.

Varighed og omfang

Ved ikke-godkendt fravær eller ved mere end 20% godkendt fravær: **Skriftlig opgave 5000 ord eller video: 7-10 min.**

Censur og bedømmelse

Ved ikke-godkendt fravær eller ved mere end 20% godkendt fravær medvirker eksaminator og intern censor.

Eksamen bedømmes med bestået/ikke bestået.

De to opgaver i løbet af de to semestre bedømmes af underviseren med bestået/ikke bestået.

Ansvar og tidsfrister

Eksaminanden har ansvaret for:

- rettidig aflevering af eksamensmateriale

Eksaminator har ansvaret for:

- dokumentation og godkendelse af fremmødet hos den studerende
- Udarbejdelse af eksamensformulering
- Udarbejdelse af opgaveformulering til de to opgaver i løbet af de to semestre

Refleksion og Undervisningspraksis 2

Læringsmål

At den studerende ved afslutning af fagets del 2:

- Er i stand til at reflektere over og bruge emner fra del 1 ind i ny / tilføjende viden indenfor relevante pædagogiske, didaktiske og psykologiske teorier.
- Er i stand til at deltage i faglig samtale om, og refleksion over, pædagogiske emner
- Kan reflektere over praksis og metodevalg i relation til diverse undervisnings- og formidlingssituationer
- Har kendskab til pædagogisk filosofi, begreber og metoder
- Kan forbinde teori til praksis gennem refleksion og overvejelse
- Kan forholde sig selvstændigt til fagligt indhold, og kan reflektere over egen praksis og personlig adfærd i en undervisningssituation

Indhold

Fagets formål søges opfyldt ved undervisning indenfor emnerne:

- Almen musikdidaktik
- **Pædagogisk psykologi**
- Teorier indenfor den pædagogiske situations sammensætning: motivation, relation, kommunikation, læringssituationer, lærer-elev relationer mfl.
- Refleksioner over emner relateret til formidling og undervisning
- Relationer mellem teori og praksis
- Brug af "cases" til refleksion over egen praksis indenfor faget

Undervisnings- og arbejdsformer

Holdundervisning

Samlæses på tværs af uddannelsesretninger

Undervisningen praktiseres i form af oplæg, dialog, mundtlig og skriftlig formidling af bearbejdet stof, refleksion i store og små grupper, inspiration fra udefrakommende undervisere.

Tidsmæssig placering

Refleksion og Undervisningspraksis 1: 5.-6. Semester.

ECTS: 5

Refleksion og Undervisningspraksis 2

Eksamens- og prøvebestemmelser

Faget består ved fremmøde til mindst 80% af undervisningen.

Ved utilstrækkelig deltagelse i undervisningen opnår den studerende ikke ECTS-point.

ECTS-point kan dog opnås ved bestået eksamen.

Eksamensindhold

Eksamenskrav ved ikke-godkendt fravær eller ved mere end 20% godkendt fravær er en opgave i fagets læringsmål stillet af læreren.

Eksaminanden gør ved en mundtlig præsentation rede for en formidlings/ undervisningssituation med udgangspunkt i fagets læringsmål.

Eksamensmateriale

Eksamenskrav ved ikke-godkendt fravær eller ved mere end 20% godkendt fravær er en opgave i fagets læringsmål stillet af læreren.

Kort skriftligt oplæg til brug ved den mundtlige eksamen.

Eksamensform

Mundtlig eksamen – kort oplæg og samtale

Varighed og omfang

Ved ikke-godkendt fravær eller ved mere end 20% godkendt fravær: **Skriftlig opgave 5000 ord eller video: 7-10 min.**

Eksamen: 15-20 min?? min

Censur og bedømmelse

Ved eksamen medvirker eksaminator og intern censor til eventuel fraværsopgave

Eksamen bedømmes med bestået/ ikke bestået.

Ved mundtlig eksamen medvirker eksaminator og intern censor

Eksamen bedømmes med en karakter efter 7-trins-skalaen

Ansvar og tidsfrister

Eksaminanden har ansvaret for:

- rettidig aflevering af eksamensmateriale

Eksaminator har ansvaret for:

- dokumentation og godkendelse af fremmødet hos den studerende

KA/Studieordning SDMK Esbjerg og Odense Bind II

På kandidatuddannelsens første (altså 2 semestre?) studieår undervises der på tværs af alle uddannelsesretninger omfattet af denne studieordning i faget "Refleksion og Undervisningspraksis".

Faget har til formål at kvalificere den studerendes refleksive og deskriptive praksis både som musiker og underviser.

Der arbejdes med at kunne definere den studerendes egen rolle i forskellige fagrelevante sammenhænge samt, hvordan man kan anvende denne indsigt i en skabende pædagogisk sammenhæng.

De studerendes refleksioner belyses af relevant teoretisk viden og metode med henblik på at styrke den studerendes bevidsthed om sit eget musikalske, pædagogiske, ledelsesmæssige og menneskelige udgangspunkt i praktiske undervisningssituationer.

Faget berammes og beskrives med formål og konkrete læringsmål i uddannelsesplanerne. Fællesfaget "Refleksion og Undervisningspraksis" henregnes til nøglerollen: "Den undervisende".

Refleksion og Undervisningspraksis

Fagets læringsmål og indhold

Læringsmål

At den studerende ved afslutningen af faget

- Besidder viden om og indsigt i pædagogiske processer i forbindelse med udvikling og læring, Har opnået indsigt i musikpædagogisk didaktik og teori, og kan reflektere over hvordan denne indsigt kan omsættes
- Kan reflektere over egen viden, praksis og personlig adfærd i en undervisningssituation.
- Kan anvende musikpædagogiske og musikpsykologiske metoder i forhold til analyse, planlægning og vurdering af pædagogiske projekter.

- Kan arbejde med, og reflektere over, rollen som leder i undervisningssituationer, formidling, og samarbejde i pædagogiske sammenhænge i praksis.

Indhold

Fagets formål søges opfyldt ved undervisning indenfor områderne:

- Almen musikdidaktik
- Pædagogisk psykologi
- Teorier indenfor den pædagogiske situations sammensætning: motivation, relation, kommunikation, læringssituationer, lærer-elev relationer mfl.
- Refleksioner over emner relateret til formidling og undervisning
- Musikæstetiske og filosofiske emner
- Relationer mellem teori og praksis

Undervisnings- og arbejdsformer

Holdundervisning.

Samlæses på tværs af uddannelsesretninger.

Undervisningen praktiseres i form af oplæg, dialog, mundtlig og skriftlig formidling af bearbejdet stof, refleksion i store og små grupper

Tidsmæssig placering

?

ETCS

?

Refleksion og Undervisningspraksis

Eksamens- og prøvebestemmelser

Faget består ved fremmøde til mindst 80% af undervisningen.

Ved utilstrækkelig deltagelse i undervisningen opnår den studerende ikke ECTS-point.

ECTS-point kan dog opnås ved bestået eksamen.

Eksamen efter ? semester

Eksamensindhold

Eksamenskrav ved ikke-godkendt fravær eller ved mere end 20% godkendt fravær er en opgave i fagets læringsmål stillet af læreren.

Den studerende afleverer en synopsis over et af læreren godkendt emne, der har relation til et eller flere af de gennemgåede emner

Eksaminanden gør ved en mundtlig præsentation rede indholdet i synopsis og argumentere for de valg der er truffet.

Eksamensmateriale

Eksamenskrav ved ikke-godkendt fravær eller ved mere end 20% godkendt fravær er en opgave i fagets læringsmål stillet af læreren.

Skal der være både en fraværsopgave og en eksamen?

Synopsis

Eksamensform

Ved ikke-godkendt fravær eller ved mere end 20% godkendt fravær: Skriftlig opgave 5000 ord eller video: 7-10 min.

Mundtlig eksamen – oplæg og samtale

Varighed og omfang

Ved ikke-godkendt fravær eller ved mere end 20% godkendt fravær: Skriftlig opgave 5000 ord eller video: 7-10 min.

Eksamen:

Synopsis: 8 normalsider

Mundtlig eksamen: 50 min

Censur og bedømmelse

Ved eksamen medvirker eksaminator og intern censor.

Eksamen bedømmes med en karakter efter 7-trins-skalaen

Ansvar og tidsfrister

Eksaminanden har ansvaret for:

- rettidig aflevering af synopsis

Eksaminator har ansvaret for:

dokumentation og godkendelse af fremmødet hos den studerende

Bilag 3 – CV vejledere

Vejledere:

Ellen M. Stabell: <https://nmh.no/en/contact-us/employees/ellen-mikalsen-stabell>

Tina Høegh: <https://portal.findresearcher.sdu.dk/da/persons/thoegh>

Litteraturliste

Bøger

Barel Arjen, Gurwicz, Ronni og Packer, Stu (2023): *The World is Storytelling*. Uitgeverij International Theatre and Film Book, Amsterdam

Birkmose, Dorthe (2021): *Mennesket er motiveret*. Syddansk Universitetsforlag

Bøjgård Schleicher, Anette og Søren (2022) *Teoribogen – 15 pædagogiske tænkere* Hans Reitzels Forlag

Dahlbæk, Annelise (2021) *Musikundervisning – en fagmetodik* Hans Reitzels Forlag

Diseth, Åge (2024) *Pedagogisk Psykologi – utvikling, læring, motivasjon og undervisning* Cappelen Damm Akademisk

Dweck, Carol (2006) *Mind-Set* Ballantine Books

Fredens, Kjeld (2018) *Læring med kroppen forrest* Hans Reitzels Forlag

Gade, H. Mikkel og Bruun, M. Louise (2025) *Sårbare Hjerner* Dansk Psykologisk Forlag

Hammershøi, Lars G. (2017) *Dannelse i uddannelsessystemet* Hans Reitzels Forlag

Hammershøj, Lars G. (2012) *Kreativitet* Hans Reitzels Forlag

Hanken Ingrid Maria, og Johansen, Geir (2021) *Musikkundervisningens didaktik*. Cappelen Damm Akademisk

Harnum, Jonathan (2014) *The Practise of Practise* Sol Ut Press

Hein, Helle Hedegård (2021) *Motivation* Hans Reitzels Forlag

Holst, Finn (2022) *Musikdidaktik - mellem fag og didaktik*. Hans Reitzels Forlag

Høegh, Tina (2018) *Mundtlighed og Fagdidaktik*. Akademisk Forlag

Illeris, Knud (2007) *Læring* Roskilde Universitetsforlag

Klafki, Wolfgang (2021) *Dannelses-teori og didaktik – nye studier* Klim

Lerman, Liz and Borstel, John (2022) *Critique is creative* Wesleyan University Press

Munch, Ulla (2024) *Mentaltræning for Musikere* Robus

Nielsen, Frede V. (1998) *Almen Musikdidaktik* Akademisk Forlag

Ringsmose, Charlotte m.fl. (2000) *Hjerne og læring – fra neuropsykologi til neuropædagogik* Forlaget Munkholm

Rogers, Jenny (2024) *Coaching skills – the definitive guide to being a coach* Open University Press

Rosa, Hartmut (2024) *Resonans. Eksistens*

Schön, Donald A. (2013) *Uddannelse af den reflekterende praktiker*. Forlaget Klim

Varkø, Øivind (2017) *Musikk – dannelse og eksistens* Cappelen Damm Akademisk

Artikler

Høegh, Tina *Dialogisk undervisning som mulighed*

Høegh, Tina <https://emu.dk/stx/paedagogik-og-didaktik/mundtlighed/faglig-mundtlighed-performance-og-eksperimentarie?b=t6-t385-t4021>

Illum, Lene: *Lytning i danskfaget*

Inspirations/refleksionslitteratur

Bøger

Bastian, Bastian (2011) *Ind i musikken* Gyldendal

Berger, Karl (2022) *The Music Mind experience* Wolke Verlag

Booth, Eric (2001) *The everyday work of art* iUniverse.com, Inc

Booth, Eric (2019) *Tending the Perennials* Betteryet Press

Byrne, David (2017) *How music works* Three Rivers Press

Cage, John (1983) *Diary: How to improve the World (You will only make matters worse)* Siglio, Los Angeles

Cage, John (1968) *Silence – lectures and writings* Marion Boyars

Donnerborg, Troels (2009) *Klangen af en stjerne* byens forlag

Lee, Harper (1960) *To Kill a Mockingbird* Harper Perennial Modern Classics

Levitin, Daniel (2009) *The world in six songs* Aurum Press

Levitin, Daniel (2006) *This is your brain on music* Atlantic books

Murakami & Ozawa (2016) *Absolutely on music* Vintage

Minh Doky, Chris (2015) *Nærvær* Politikens Forlag

Nachmanovitch, Stephen (1990) *Free Play* Tarcher/Penguin

Nachmanovitch, Stephen (2019) *The Art of Is* New World Library

Nielsen, Annette K. (2022) *Med på en lytter* Gads Forlag

Olsen, Jonas (2022) *Pionerer & Outsidere* Multivers

Overgaard, Søren (2023) *En verden af indtryk – om blæksprutter, basilikum og bevidsthedens gåde* Gads Forlag

Pryor, Karen (1985) *Don't shoot the dog* Bantam Books

Rubin, Rick (2023) *The creative act* Canongate Books Ltd.

Smith, Patti (2010) *Just kids* Bloomsbury

Smith, Patti (2012) *Woolgathering* Bloombury

Tharp, Twyla (2006) *The creative habit* Simon & Schuster Paperbacks

Ulrikkeholm, Majbritte (2021) *Vision* Historia

Waits, Tom (2007) *Innocent when you dream* Orion Books

Werner, Kenny (1996) *Effortless mastery* Jane Aebersold Jazz, Inc.

Wooten, Victor L. (2006) *The music lesson* The Berkley Publishing Group